

Dydaktyka w praktyce. Teoria versus praktyka, działania w zakresie wystawiennictwa

dr sztuki
KRZYSZTOF JÓZEF GRON
Politechnika Śląska w Gliwicach
Wydział Architektury
ORCID: 0000-0002-5152-0167

dr inż. arch.
JOANNA ZABAWA-KRZYPKOWSKA
Politechnika Śląska w Gliwicach
Wydział Architektury
ORCID: 0000-0001-5272-6987

W artykule zaprezentowano doświadczenia z procesu projektowego oraz realizacyjnego wystawy zorganizowanej przez studentów i wykładowców Wydziału Architektury, kierunków architektura oraz architektura wnętrz Politechniki Śląskiej w Gliwicach podczas Targów 4DD Katowicach.

Od kilku lat Wydział Architektury Politechniki Śląskiej przygotowuje wystawy promujące działania studentów i pracowników na międzynarodowych targach 4 Design Days w Katowicach. Odbywające się w Międzynarodowym Centrum Kongresowym i Spodku spotkanie jest największym w tej części Europy międzynarodowym wydarzeniem dotyczącym rynku nieruchomości, architektury, wnętrz i wzornictwa. Jest to miejsce wymiany myśli, poszukiwania nowoczesnych rozwiązań oraz ekspozycji designerskich produktów i usług. Na Targach znajduje miejsce kilkaset ekspozycji dostępnych dla szerokiej publiczności.

Cel i zakres badań

W procesie dydaktycznym przyszłych architektów oraz architektów wnętrz niezmiernie istotne są doświadczenia związane z realnymi wyzwaniami: doświadczenie z materiałami, dużą skalą, pracą w zespole, zadaniem wykonanym w wyznaczonym czasie. Udział w takich realizacjach daje studentom możliwość skonfrontowania własnego projektu z realizacją. Pomaga poszerzyć wiedzę o zagadnienia związane z informacją wizualną, zapoznać się z projektowaniem przestrzeni o charakterze wystawienniczym (rozwiązania przestrzenne wspomagane przez kolor i grafikę). Daje możliwość rozwinięcia umiejętności plastycznych oraz percepcji relacji zachodzących między elementami przestrzeni. W artykule przedstawiono metodę oraz wyniki procesu projektowego i badawczego prowadzonego ze studentami podczas realizacji stoiska targowego w ramach wystawy 4 Design Days. Celem zadania było zrealizowanie wystawy – wielo-

wątkowej ekspozycji, w której zakres wchodziła kreacja artystyczna samej wystawy oraz kreacja przestrzeni wystawienniczej na określonej powierzchni.

Opisany w artykule przykład to praca studentów w zespole koła Wzornik realizowana w ramach Targów 4DD w Katowicach, która miała miejsce w dniach 6–9.02.2020 roku. Osoby, które brały udział w realizacji wystawy, to zarówno studenci kierunku architektura, jak i kierunku architektura wnętrz: Zuzanna Zakrzewska, Katarzyna Zaremba, Zuzanna Hamara, Anna Halek, Bartłomiej Szczyrk, Jakub Jopek. Studenci realizowali zadanie pod kierunkiem dr. sztuki Krzysztofa Gronia i dr inż. arch. Joanny Zabawy-Krzypkowskiej.

Metodyka badań

Przygotowanie wystawy oparto o metodę *design thinking*. Mówiąc o *design thinking*, mówimy o projektowaniu zorientowanym na użytkownika, w którym odbiorca staje się głównym celem w projektowaniu, a punktem wyjścia jest problem projektowy [1]. Drugim ważnym elementem tej metody jest współpraca w zespole. Jak pisze Tim Brown, „Ponoś porażki wcześniej i często”, a dzięki temu masz szansę na powodzenie finalnego projektu. Istotną kwestią w pracy ze studentami jest pomoc zawodowców, która umożliwia rozwiązywanie problemów projektowych i realizacyjnych [2]. Do istotnych w trakcie realizacji projektu zaliczono także *corporate identity* z uwzględnieniem wizualnej i psychologicznej formuły prezentacji marki. Mariusz Wszolek w artykule pt. *Reklama a corporate identity – rola reklamy w budowaniu wizerunku organizacji*, wskazuje, że „profilowanie komunikacji organizacji czy jakiegokolwiek innego

podmiotu systemu gospodarczego odbywa się w ramach procesu *corporate identity*” [3].

Opis badań

Praca zgodnie z wytycznymi *design thinking* została podzielona na kilka etapów. Zaczęto od empatyzacji. Zrozumienie odbiorcy – precyzyjne zdefiniowanie problemu. Pierwszym etapem było zapoznanie studentów z problematyką wystawienniczą [4]. W tym celu przeprowadzono prace badawcze w zakresie zagadnień prezentacyjnych i wystawienniczych. Studia i analizy oparto na badaniach literaturowych oraz na przeglądzie realizacji wystawienniczych krajowych i zagranicznych [5], [6]. Kolejnym etapem pracy była analiza miejsca przyznanego przez organizatorów imprezy. Przyznane 70 metrów kwadratowych powierzchni wystawienniczej znajdującej się w Spodku stanowiło przestrzeń otwartą – część większej całości. Jeden z elementów powierzchni stanowiła przeszklona ściana budynku. Pracę rozpoczęto od wymiarowania powierzchni przeznaczonej na wystawę i stworzenia aranżacji, która w najpełniejszy sposób prezentowałaby wybrane prace. Celem było stworzenie ekspozycji targowej podzielonej na trzy główne sekcje odpowiadające trzem zagadnieniom. Główny element miał prezentować Wystawcę i stanowić tło dla modeli mebli, zaprojektowanych w skali 1:5, eksponowanych na postumentach o wysokości 90 cm. Druga sekcja miała przedstawiać dorobek projektowy zaprezentowany w formie plansz graficznych w formacie 50/70 cm. Trzecia miała być poświęcona nietypowym modelem miast zaprezentowanych w formie projektu urbanistycznego i przestrzennej makiety struktury miasta Bolonia. Została wyko-

nana pod kierunkiem dr. inż. arch. Tomasza Bradeckiego.

Realizacja wystawy stała się praktycznym polem działań dla studentów. Proces koncepcyjny, projektowy, realizacja, skala przedsięwzięcia oraz konkretna lokalizacja stawiała rzeczywiste wyzwania młodym projektantom.

Definiowanie problemu

Precyzyjnie zdefiniowana potrzeba, problem jest w stanie skierować zespół projektowy w stronę dobrego rozwiązania, czyli takiego, które będzie na tę potrzebę odpowiadać. Pierwszy etap pozwolił określić cel, jakim było stworzenie spójnej kompozycji z elementów, które zostały przekazane na targi i narzuciły pewien moduł kompozycyjny. Ponieważ elementem powierzchni przeznaczanej na wystawę była całkowicie przeszklona ściana budynku rozpraszająca uwagę widzów, podjęto próbę zaprojektowania ścianki, czyli funkcjonalnego tła dla wystawianych prac – modeli mebli. Prace rozpoczęto od określenia potrzeb: doboru wymiarów ścianki, dopasowania zarówno do istniejących elementów: ekspozytorów (2100/1000 mm), jak i możliwości montażowych. Pod uwagę wzięto wymiary elementów, które miałyby być łatwe do transportu i montażu. Istotne były także ograniczenia finansowe – budżet (finansowanie: Wdział Architektury).

Generowanie pomysłów: ideacja

Rozpoczęto kreatywne myślenie nad rozwiązaniami (narzędzie: burza mózgów). Starano się wygenerować jak największą ilość rozwiązań. Wybrano dwa projekty segmentu głównego, z których następnie powstały prototypy. Ważne było ustalenie strony wizualnej, w tym dobór elementów, które powinny znaleźć się na ekspozycji. Dotyczyło to zarówno wielkości, ilości, jak i koloru elementów oraz tła. Przyjęto następujące założenia:

- Elementy, które mają znajdować się na ekspozycji: logo Politechniki Śląskiej, Wydziału Architektury oraz napis Śląska Szkoła Architektury, Urbanistyki i Dizajnu.
- Ściana ma stanowić tło dla ekspozycji. Elementy ustawione przed ścianą nie powinny zasłaniać napisów, które powinny być czytelne, ale nie dominujące.

Prototypowanie

Studenci zrealizowali 2 prototypy. Pierwszy projekt był zgodny z ideą recyklingu, czyli powtórnego użycia materiałów. Zakładał stworzenie białych tablic z elementami istniejących (odzyskanych), a mianowicie podkładów, pianek, użytych wcześniej w projektach studenckich. W trakcie pracy natra-

fiano na różnorodne problemy. Okazało się, że zebrane materiały były zbyt zniszczone, a tło miało być jednolite i statyczne. Zrealizowana makietka była interesująca, ale nie sprawdziła się w tym konkretnym przypadku. Opisane działania miały miejsce na Wydziale Architektury, w związku z brakiem akceptacji projekt nie był testowany na terenie targów. Kolejny projekt zakładał oklejenie planszy białym papierem w celu stworzenia czystej, jednolitej płaszczyzny stanowiącej tło dla eksponatów. Zaprojektowane i wydrukowane

elementy przewieziono na teren targów, aby zrealizować wybrany projekt.

Testowanie

Na tym etapie wybrane rozwiązanie zostało przetestowane w środowisku użytkownika (na miejscu targów). W trakcie prac pojawiły się problemy związane głównie z materiałem:

- brak możliwości uzyskania niepośladowanej, idealnie gładkiej powierzchni;
- trudność uzyskania jednolitej powierzchni;

- trudność montażu stworzonych powierzchni do posiadanych stojaków (plansze odstawały od stojaków, w szczelinach pojawiły się prześwity);
- znaczące prześwietenia zarówno całych plansz, jak i miejsc styku poszczególnych części.

Prześwietenia ukazały się w trakcie dnia, kiedy oświetlenie sztuczne zostało zastąpione dziennym. Światło płynące wprost przez okna znajdujące się za ekspozycją zdynamizowało całą kompozycję i dało dodatkową wartość do projektu, ale niestety klóciło się to z założeniem przyjętym na początku procesu projektowego. Stworzona makieta posłużyła jako ważny element „sprawdzający” jej stronę praktyczną. W konsekwencji wcześniejszych działań na podstawie makiety stworzono ostateczną wersję ścianki. Stworzenie i testowanie przygotowanych prototypów pozwoliło na wybór dobrego rozwiązania.

Podsumowanie i wnioski z badań

W ramach postawionego zadania studenci stworzyli prototyp elementu wystawienniczego zrealizowanego na targach, dzięki czemu mieli możliwość sprawdzenia, czy odpowiada on potrzebom określonym w projekcie, takim jak: czytelność, prostota forma, wielkość liter, wybrany font, rozmieszczenie napisów, dobór kolorystyki. Działania te umożliwiły wielokrotne poprawianie i udoskonalanie produktu, co pozwoliło na wyeliminowanie wad i braków jeszcze na etapie projektowania. W trakcie pracy studenci mieli szansę na sprawdzenie swoich umiejętności zarówno na sprawdzianach, jak i wykonawczych. Mogli wziąć udział w działaniu takim, jak:

- realizacja i przygotowanie wystawy od wstępnych prac aż po realizację;
- znalezienie odpowiedzi na pytanie, w jaki sposób zrealizować postawione zadanie.

Jednocześnie zmierzali się z takimi elementami pracy, jak:

- umiejętność pracy w zespole,
- odpowiedzialność za podjęte zadania,
- reatywność,
- skrupulatność,
- praca na modelu w dużym formacie,
- strona praktyczna działalności – umiejętność reagowania w kryzysowych sytuacjach.

Praca ta pozwoliła na osiągnięcie lepszych efektów funkcjonalnych oraz zwróciła uwagę na rozwiązania formalne, takie jak wielkość przestrzeni ekspozycyjnej, oświetlenie – jego ilość oraz rodzaj (światło dzienne, sztuczne). Studenci zmierzali się zatem w praktyce ze stworzeniem układu kompozycyjnego, który w konsekwencji tworzył kompleksowy układ wystawy targowej w określonej przestrzeni. Mieli szansę skonfrontować swój projekt z realizacją i sprawdzić/zobaczyć, między innymi w rzeczywistości, czy ich projekt:

- spełnił oczekiwania w zakresie przekazu wizualnego;
- czy udało się dzięki tej realizacji osiągnąć cel, jakim było uzyskanie odpowiedniej komunikacji, a mianowicie: podkreślenie marki, ukazanie inności, promocja i zachęcenie widzów do oglądania poszczególnych prac pokazanych na ekspozycji.

Spostrzeżenia i wnioski

Wywiad przeprowadzony ze studentami realizującymi zadanie wykazał pozytywną ocenę zrealizowanego zadania. Studenci wykonali własny projekt, który sami ocenili w trakcie targów. Jednocześnie koledzy oraz osoby postronne odwiedzający wystawę wypowiadali się pozytywnie na temat realizacji. Młodzi projektanci oraz ich opiekunowie merytoryczni wskazali wiele elementów, które okazały się dla nich wyzwaniem. Za najtrudniejszą uznali m.in. stronę praktyczną. Praca w dużej skali, trudności montażowe, praca na czas (dotyczyły ścianki wystawienniczej). Wyzwaniem stała się praca w dużym tempie, szybkie działania i rozwiązywanie problemów napotykanym w czasie realizacji.

Jako jeden z plusów projektu odnotowano fakt, że „ściana” składała się z pięciu niezależnych elementów, które można ze sobą dowolnie zestawiać w zależności od potrzeb, oraz fakt, że można ją wykorzystać wielokrotnie. Największym problemem stały się kwestie techniczne oraz czas, który nie pozwolił na wygenerowanie większej ilości rozwiązań.

Bibliografia

- [1] Tymkiewicz J., The role of an architect in creating the image of an elderly-friendly sustainable smart city, „Buildings”, 2019, s. 1–25.
- [2] Brown T., Zmiana przez design. Jak Design Thinking zmienia organizacje i pobudza innowacyjność, Wydawnictwo LIBRON, Wrocław 2016, s. 232–240.
- [3] Wszolek M., Reklama a corporate identity – rola reklamy w budowaniu wizerunku organizacji, red. M. Wszolek, M. Pielużek, Communication Design; Wydawnictwo LIBRON, Wrocław 2018, s. 161–165
- [4] Bąba-Ciosek N., Idea w przestrzeni projektowej, [w]: Interferencje sztuka+nauka, red. N. Bąba-Ciosek, Wyd. Wydziału Architektury Politechniki Śląskiej, Gliwice 2015, s. 56–63.
- [5] Bergstrom Bo, Komunikacja wizualna, PWN 2009.
- [6] Hussakowska M., Talar E., Display. Strategie wystawiania, Universitas, Kraków 2012.

DOI: 10.5604/01.3001.0016.0936

PRAWIDŁOWY SPOSOB CYTOWANIA
Groń Krzysztof Józef, Zabawa-Krzywicka Joanna, 2022, Dydaktyka w praktyce. Teoria versus praktyka, działania w zakresie wystawiennictwa, „Builder” 12 (305). DOI: 10.5604/01.3001.0016.0936

Streszczenie: W artykule przedstawiono metodykę i wyniki procesu projektowego oraz badawczego prowadzonego ze studentami podczas realizacji stoiska targowego w czasie wystawy 4DD Days. Celem zadania było zrealizowanie wystawy – wielowątkowej ekspozycji, w której zakres wchodziła kreacja artystyczna samej wystawy oraz kreacja przestrzeni wystawienniczej na określonej powierzchni. Dzięki metodzie *design thinking* studenci stworzyli

prototyp elementu wystawienniczego zrealizowanego na targach. Celem dydaktycznym było zapoznanie studentów z realnymi wyzwaniami: doświadczenie z materiałami, dużą skalą, pracą w zespole, zadaniem wykonanym w wyznaczonym terminie/czasie. Udział w takich realizacjach daje studentom możliwość skonfrontowania własnego projektu z realizacją. Pomaga poszerzyć wiedzę o zagadnienia związane z informacją wizualną, zapoznać się z projektowaniem przestrzeni o charakterze wystawienniczym (rozwiązania przestrzenne wspomagane przez kolor i grafikę).

Słowa kluczowe: projektowanie, badania, *design thinking*, wystawiennictwo

Abstract: Didactics in practice. Theory versus practice, exhibition activities. The article presents the methodology and results of the design and research process conducted with students during the construction of the exhibition stand during the 4DD Days exhibition. The aim of the task was to implement an exhibition - multi-layered exposition, which included the artistic creation of the exhibition itself and the creation of an exhibition space on a specific area. Thanks to the Design thinking method, students created a prototype of an exhibition element realized at the fair. The didactic aim was to familiarize students with the real challenges: experience with materials, large scale, team work, tasks completed within the prescribed period / time. Participation in such projects allows students to confront their own project with the implementation. It helps to broaden the knowledge of issues related to visual information, to become familiar with the design of exhibition spaces (spatial solutions supported by color and graphics).

Keywords: design, research, design thinking, exhibition, architecture